

Koszalin, dnia 15 maja 2017r.

Trybunał Konstytucyjny
Al. J.C. Szucha 12A
00-918 Warszawa

Skarżący:
D F

PESEL:
zastępowany przez
adwokata Krzysztofa Wicher
Kancelaria Adwokacka
ul. Zwycięstwa 202B/4
75-611 Koszalin

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997r. o Trybunale Konstytucyjnym, w imieniu mojego Mocodawcy D F , którego pełnomocnictwo przedkładam w załączeniu, **wnoszę o:**

– **stwierdzenie niezgodności art. 632 pkt 2 w związku z art. 635 i 630 Kodeksu Postępowania Karnego (Dz.U.1997.89.556)** w zakresie w jakim wskazane normy prawne ograniczają przyznanie w sprawie z oskarżenia publicznego, oskarżonemu wobec, którego Sąd pierwszej instancji orzekł rażąco niewspółmierną surową karę, zwrot kosztów wynagrodzenia obrońcy za postępowanie odwoławcze, w przypadku uwzględnienia wniosków apelacji oskarżonego wniesionej wyłącznie co do kary i złagodzenia orzeczonej wobec oskarżonego kary tj. wyeliminowania z porządku prawnego przez Sąd drugiej instancji wadliwego, zawierającego sprzeczną z obowiązującymi przepisami karę wyroku Sądu pierwszej instancji, nie gwarantując oskarżonemu wygrywającemu postępowanie przed Sądem drugiej instancji, zwrotu kosztów wynagrodzenia obrońcy - przez co ograniczają prawo do obrony, prawo do sądu, jak również naruszają prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności oraz zasadę równorzędności stron, obciążając oskarżonego kosztami procesu oraz kosztami wynagrodzenia obrońcy w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji, nawet w przypadku gdy apelacja oskarżonego doprowadziła do zmiany wyroku na jego korzyść,

– z art. 2 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 42 ust. 2, w związku z art. 45 ust. 1 i w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

- I zasądzenie na rzecz Skarżącego od Skarbu Państwa kosztów postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, w tym kosztów zastępstwa procesowego, zgodnie z art. 24 ust. 3 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym;
- II przeprowadzenie dowodu z dokumentów, znajdujących się w aktach sprawy, która toczyła się przed Sądem Okręgowym w K Wydziałem Karnym pod sygnaturą akt oraz przed Sądem Apelacyjnym w S Wydziałem Karnym pod sygnaturą oraz pod sygnaturą tj. wyroków oraz postanowień, które załączam do niniejszej skargi.

UZASADNIENIE

Opis stanu faktycznego.

Postępowanie przed Sądem I instancji.

Przed Sądem Okręgowym w K Wydziałem Karnym w sprawie oznaczonej sygnaturą akt toczyło się postępowanie przeciwko współoskarżonemu D F

Wyrokiem z dnia listopada 2015 roku, Sąd Okręgowy w K Wydział Karny w sprawie oznaczonej sygnaturą w części dotyczącej oskarżonego D F (punkt wyroku) uznał go za winnego zarzucanych mu czynów. W pozostałej części wyroku dotyczącej oskarżonego D F tj. zarzucanych mu czynów (pkt wyroku) Sąd pierwszej instancji uniewinnił oskarżonego od zarzucanych mu czynów.

W punkcie wyroku Sądu pierwszej instancji, Sąd Okręgowy w K na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego D F kary pozbawienia wolności i wymierzył mu karę łączną pozbawienia wolności, na poczet której zaliczył mu okres rzeczywistego pozbawienia wolności.

W punkcie wyroku Sądu pierwszej instancji, Sąd Okręgowy w K stwierdził, że koszty dotyczące przestępstw zarzucanych D F, od których został uniewinniony ponosi Skarb Państwa, a w pozostałym zakresie zwolnił oskarżonego D F od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, w tym opłaty.

Pozostała część wyroku Sądu pierwszej instancji nie dotyczy D F i nie ma znaczenia dla niniejszej Skargi.

Apelacja obrońców oskarżonego.

Od wyroku Sądu pierwszej instancji, obrońcy oskarżonego D F wywiedli apelację. Obrońcy w swoich apelacjach zaskarżyli wyrok Sądu Okręgowego w K na korzyść oskarżonego D F w części dotyczącej orzeczenia o karze – zarzucając mu rażąco niewspółmierność orzeczonych w stosunku do oskarżonego D F kar jednostkowych pozbawienia wolności.

Obrońcy w swoich apelacjach w związku z podniesionym zarzutem rażąco niewspółmierności kary, wnieśli o złagodzenie orzeczonych wobec oskarżonego D F jednostkowych kar pozbawienia wolności, a tym samym o złagodzenie orzeczonej wobec D F kary łącznej pozbawienia wolności.

Postępowanie przed Sądem II instancji.

Oskarżyciel publiczny nie wniósł apelacji na niekorzyść oskarżonego D F

Od wyroku Sądu Okręgowego w K apelację wnieśli obrońcy oskarżonego D F, wywodząc apelację wyłącznie w zakresie kary. Na skutek wniesionych apelacji obrońców, Sąd Apelacyjny w S w sprawie oznaczonej sygnaturą akt, wyrokiem z dnia maja 2016 roku **zmienił zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji**, w ten sposób, że orzeczoną wobec oskarżonego karę łączną pozbawienia wolności obniżył do

W związku z tym doszło do wyeliminowania zbyt surowego wyroku z porządku prawnego.

W punkcie wyroku, Sąd drugiej instancji zasądził od oskarżonego D F na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze i wymierzył mu opłatę w kwocie złotych za obie instancje.

Wniosek o zasądzenie wydatków za koszty obrony w obu instancjach.

W związku z prawomocnym zakończeniem postępowania sądowego wobec D F, pismem z dnia listopada 2016r., jego obrońca wniósł o zasądzenie na rzecz oskarżonego poniesionych wydatków na koszty obrony przed Sądem pierwszej instancji oraz wydatków na koszty obrony przed Sądem drugiej instancji w związku z uwzględnieniem co do zasady wniosków wniesionych apelacji.

Postanowieniem z dnia lutego 2017r. Sąd Okręgowy w K zasądził od Skarbu Państwa na rzecz skazanego D F kwotę zł tytułem zwrotu poniesionych przez niego wydatków przed Sądem pierwszej instancji związanych z oskarżeniem w części uniewinniającej.

W powyższym postanowieniu, Sąd Okręgowy w K nie uwzględnił wniosku o zasądzenie na rzecz D F wydatków za obronę przed Sądem drugiej instancji.

Wyżej wskazane postanowienie, zostało zaskarżone, w części nieuwzględniającej wniosku o zasądzenie na jego rzecz wydatków za obronę przed Sądem drugiej instancji. W zażaleniu Skarżący wskazał, iż wskutek wniesionych apelacji doszło do uwzględnienia co do zasady wniosków apelacji oskarżonego (kwestionujących wyrok Sądu pierwszej instancji w części dotyczącej orzeczenia o karze), złagodzenia orzeczonej wobec oskarżonego kary oraz wyeliminowania z porządku prawnego przez Sąd drugiej instancji wadliwego (zawierającego sprzeczną z obowiązującymi przepisami karę) wyroku Sądu pierwszej instancji. **Tym samym to Skarżący wygrał postępowanie odwoławcze co do zasady**, a co oznaczać winno, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, konieczność zwrotu od Skarbu Państwa poniesionych przez D F kosztów obrony, w tym wynagrodzenia obrońcy.

Postanowieniem z dnia kwietnia 2017r., Sąd Apelacyjny w S w sprawie oznaczonej sygnaturą utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Sąd Odwoławczy w swoim postanowieniu wskazał, iż w toku postępowania apelacyjnego nie doszło

do zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji, która prowadziłaby do zmniejszenia odpowiedzialności karnej D F , tj. uniewinnienia, umorzenia postępowania w całości/części, a tym samym żądanie zwrotu kosztów obrony w postępowaniu odwoławczym jest bezzasadne.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego w S stanowiła wyrażona w art. 630 kpk oraz art. 632 pkt 2 w związku z art. 635 kpk norma prawna.

Powyższe postanowienie wraz z uzasadnieniem zostało doręczone obrońcy skazanego 18 kwietnia 2017 roku, co wskazuje, iż został zachowany przewidziany w art. 46 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym 3-miesięczny termin do wniesienia niniejszej Skargi.

UZASADNIENIE ZARZUTÓW NARUSZENIA KONSTYTUCYJNIE CHRONIONYCH WOLNOŚCI I PRAW

I Ocena zgodności art. 632 pkt 2 w związku z art. 635 i 630 Kodeksu Postępowania Karnego z art. 2 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 42 ust. 2, w związku z art. 45 ust. 1 i w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

W ramach podniesionego zarzutu skarżący kwestionuje zgodność zaskarżonej regulacji, tj. art. 632 pkt 2 w związku z art. 635 i 630 Kodeksu Postępowania Karnego, przede wszystkim z art. 42 ust. 2 i 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i wynikającym z tych przepisów prawem do obrony oraz prawem do sądu oraz składającym się na nie prawem dochodzenia zwrotu wydatków z tytułu ustanowionej obrony w postępowaniu odwoławczym w przypadku wniesienia przez oskarżonego zasadnego środka odwoławczego (kwestionującego wyrok Sądu pierwszej instancji w części dotyczącej orzeczenia o karze), który powoduje wyeliminowanie z porządku prawnego sprzecznego z prawem wyroku Sądu pierwszej instancji.

Artykuł 42 ust. 1 Konstytucji statuuje podstawowe prawo do obrony, przysługujące każdemu i we wszystkich stadiach postępowania. Każdy, przeciw komu prowadzone jest postępowanie karne, może wybrać obrońcę albo - na zasadach określonych w ustawie - skorzystać z obrońcy z urzędu. Prawo to gwarantuje możliwość obrony racji oskarżonego przez

wykwalifikowanego pełnomocnika procesowego. Zadaniem obrońcy jest ochrona oskarżonego w taki sposób, by cel procesu karnego osiągnięty został z zagwarantowaniem prawa do obrony (zob. wyrok z 17 lutego 2004 r., sygn. SK 39/02, OTK ZU nr 2/A/2004, poz. 7).

Nie ulega wątpliwości, że prawo do obrony w znaczeniu formalnym ma istotny aspekt ekonomiczny. Prawo do ustanowienia obrońcy pozostaje w ścisłym związku z możliwościami ekonomicznymi oskarżonego, determinującymi swobodę wyboru obrońcy. Koszty znaczące dla samego podjęcia obrony i ustanowienia obrońcy powinny zostać osobie wygrywającej postępowanie odwoławcze co do zasady, powinny zostać zwrócone.

Z tych względów, zdaniem Skarżącego z treści art. 42 ust. 2 Konstytucji i wynikającego z tego przepisu prawa do obrony, wynika, że osoba oskarżona, która w ramach zastosowanej przez nią obrony i wniesienia przez nią zasadnego środka odwoławczego (nawet kwestionującego jedynie wyrok Sądu pierwszej instancji w części dotyczącej orzeczenia o karze) nie powinna ponosić żadnych - w tym finansowych - negatywnych konsekwencji działań wymiaru sprawiedliwości (w wypadku Skarżącego - wadliwego wyroku Sądu pierwszej instancji). Konstytucyjne prawo do obrony jest elementarnym standardem demokratycznego państwa prawnego i stanowi gwarancję ochrony interesów osoby oskarżonej. Z kolei gwarancja ta jest warunkiem sine qua non uznania postępowania za sprawiedliwe i zgodne z wymaganiami, które w państwie prawa spełniać musi każda procedura wydawania przez organy władzy publicznej rozstrzygnięć o prawach lub wolnościach jednostki. (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 lipca 2006r., sygn. akt: SK 21/04)

W realiach sprawy karnej dotyczącej Skarżącego D F, wniesione przez jego obrońców apelacje kwestionujące wyrok Sądu pierwszej instancji w części dotyczącej orzeczenia o karze okazały się, co do zasady, słuszne. Zaskarżony przez niego wyrok Sądu pierwszej instancji został wydany z rażącym naruszeniem prawa, cechował się on bowiem rażąca niewspółmiernością i surowością orzeczonej kary. Jako taki nie mógł ostać się w obowiązującym porządku prawnym.

Zastosowana przez D F obrona w postępowaniu odwoławczym okazała się słuszna, zaś poniesione na nią wydatki konieczne. Postępowanie przed Sądem drugiej instancji, zainicjowanie przez D F w celu realizacji prawa do

obrony zostało przez niego wygrane, zaś sprzeczny z prawem wyrok Sądu pierwszej instancji (w konsekwencji wniesienia przez oskarżonego środka odwoławczego) został wyeliminowany z porządku prawnego.

Zdaniem Skarżącego na kanwie prowadzonej przeciwko niemu sprawy karnej naruszone zostało jego prawo do obrony. Doszło bowiem do sytuacji w której skorzystanie z niego, nawet w minimalnym zakresie jednego obrońcy (który podjął skuteczną obronę i wygrał co do zasady postępowanie przed Sądem drugiej instancji) wiązało się z koniecznością ekonomicznego obciążenia oskarżonego. Zaskarżona regulacja norm Kodeksu Postępowania Karnego prowadzi do stanu, w którym oskarżony, mimo wniesienia zasadnego środka odwoławczego, złagodzenia orzeczonej wobec oskarżonego rażąco surowej kary oraz wyeliminowania z porządku prawnego, przez Sąd drugiej instancji, wadliwego (zawierającego sprzeczną z obowiązującymi przepisami postępowania karnego karę) wyroku Sądu pierwszej instancji, nie otrzymuje zwrotu kosztów obrońcy, czyli ponosi materialne skutki niesłusznego wyroku Sądu pierwszej instancji. Stanowi to naruszenie prawa do obrony, istnieje bowiem niebezpieczeństwo, że osoba skazana takim wyrokiem, świadoma braku możliwości odzyskania kosztów obrony, może wręcz powstrzymać się od ustanowienia obrońcy, a jego brak może wpłynąć na wynik postępowania, w skrajnym wypadku skutkując nawet nierzetelnym procesem i orzeczeniem wobec takiej osoby rażąco niewspółmiernej i rażąco surowej kary pozbawienia wolności.

Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego potwierdza, że w państwie prawnym zasadą powinno być obciążanie kosztami postępowania tej ze stron, która w jego toku nie zdołała utrzymać swojego stanowiska. W odniesieniu do postępowania karnego odwoławczego, w którym Sąd drugiej instancji przyznaje w wyniku wniesionego przez oskarżonego środka odwoławczego przyznaje mu rację, uznając, iż orzeczona przez Sąd pierwszej instancji kara jest rażąca surowa, oznacza to, że koszty winna ponosić strona przegrywająca - organ władzy publicznej (oskarżyciel publiczny), a faktycznie - Skarb Państwa. Biorąc pod uwagę, że oskarżony jest w postępowaniu stroną słabszą, a wybór obrońcy przyczynia się do wyrównania szans procesowych, uznać trzeba, iż oskarżony, którego środek odwoławczy zostaje uznany za zasadny powinien otrzymywać całościowy zwrot poniesionych kosztów postępowania, w tym kosztów obrony. Taka regulacja realizowałaby konstytucyjne prawo do obrony oraz sprzyjała zasadzie równości broni, a jej dodatkową zaletą byłoby minimalizowanie przez państwo negatywnych konsekwencji wynikających dla obywatela z faktu jego wadliwie (w zakresie części

dotyczącej orzeczenia o karze) wydanego wyroku Sądu pierwszej instancji. (por. uzasadnienie wyroku Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 lipca 2006r. SK 21/04).

Podobne zapatrywanie na tę kwestię wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 marca 2000r. W sprawie o sygnaturze IV KKN 599/19, w którym wskazał, iż „Wniesienie przez stronę „zasadnego”, nawet „tylko częściowo” środka odwoławczego, nie powinno powodować dla niej niekorzystnych skutków w postaci nałożenia obowiązku uiszczenia odrębnej opłaty za II instancję”.

Wobec powyższego Skarżący wskazuje, iż zaskarżona regulacja jest sprzeczna z art. 42 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Dodatkowo Skarżący wskazuje, iż zaskarżona regulacja, w związku z powyżej przytoczoną argumentacją, sprzeczna jest z **art. 2 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej**

Zdaniem Skarżącego zaskarżona regulacja - art. 632 pkt 2 w związku z art. 635 i 630 Kodeksu Postępowania Karnego - jest niezgodna z art. 2 Konstytucji, ponieważ godzi w zasadę zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Oskarżony, który został skazany wadliwym wyrokiem Sądu pierwszej instancji (wydanym z naruszeniem prawa, bowiem cechującym się rażąco niewspółmierną i rażąco surową karą) podejmując decyzję o wyborze obrońcy i podjęciu obrony przed Sądem odwoławczym, będąc przekonany o zasadności swojego stanowiska, a w konsekwencji po uwzględnieniu jego środka odwoławczego przez Sąd odwoławczy liczy na zwrot kosztów wynagrodzenia ustanowionego obrońcy, **co uniemożliwia zaskarżona regulacja przepisów postępowania karnego, a co według Skarżącego godzi w zasadę zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa.** Z tych względów art. 632 pkt 2 w związku z art. 635 i 630 Kodeksu Postępowania Karnego jest niezgodny z art. 2 Konstytucji.

Nadto takie ukształtowanie zasad zwrotu kosztów wynagrodzenia obrony w postępowaniu odwoławczym, a właściwie brak możliwości zwrotu kosztów wynagrodzenia obrony w postępowaniu odwoławczym w przypadku uwzględnienia środka odwoławczego kwestionującego wyrok Sądu pierwszej w zakresie orzeczenia o karze, należy uznać za naruszające w sposób nieproporcjonalny wzorce konstytucyjne wynikające z art. 31 ust. 3 i art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Brak możliwości uzyskania wynagrodzenia obrony w

sytuacji opisanej powyżej godzi w prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności oraz zasadę równorzędności stron, obciążając oskarżonego niemal w całości ciężarem kosztów podjętej obrony nawet w przypadku wygrania sporu w postępowaniu odwoławczym i wyeliminowaniem przez Sąd drugiej instancji wadliwego wyroku Sądu pierwszej instancji. Nadto, zaskarżona regulacja prowadzi do nieuzasadnionego nierównego traktowania osób, które będąc skazanymi wadliwym wyrokiem Sądu pierwszej instancji, cechującym się rażąco niewspółmierną, rażąco surową karą postawione są przed koniecznością podjęcia obrony (zmuszone są ponieść wydatki na koszty wynagrodzenia obrońcy), z osobami wobec, który wyrok zgodny zobowiązującymi przepisami, które kosztów tych nie muszą ponosić, co narusza zasadę równości.

Skarżący wskazuje również na niezgodność zaskarżonej regulacji z art. 77 ust. 1 Konstytucji. W ocenie Skarżącego, osoba skazana wadliwym wyrokiem Sądu pierwszej instancji, cechującym się rażąco niewspółmierną, rażąco surową karą (co stanowi nielegalne działanie władzy publicznej) postawiona jest przed koniecznością podjęcia obrony, a tym samym zmuszona jest ponieść wydatki na koszty wynagrodzenia obrońcy. Niewątpliwie więc, z tego tytułu w jej mieniu powstaje szkoda. Zdaniem Skarżącego nieracjonalne jest obciążanie oskarżonego kosztami postępowania odwoławczego, w przypadku gdy wygrywa co do zasady postępowanie przed Sądem drugiej instancji, bowiem Sąd odwoławczy uznaje jego środek odwoławczy za zasadny i przez to eliminuje wadliwy wyrok Sądu pierwszej instancji. **Taki wyrok z całą pewnością należy uznać za nielegalne działania władzy publicznej.**

Mając na uwadze, iż art. 77 Konstytucji formułuje zasadę wynagrodzenia szkody wyrządzonej niezgodnym z prawem działaniem organu władzy publicznej, należy uznać, iż zaskarżona regulacja przepisów postępowania karnego i wynikający z nich brak możliwości zwrotu kosztów wynagrodzenia obrony w postępowaniu odwoławczym w przypadku wniesienia przez nią zasadnego środka odwoławczego, kwestionującego wyrok Sądu pierwszej instancji w części dotyczącej orzeczenia o karze, sprzeczny jest z powyżej wskazanym przepisem Konstytucji.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego w S Wydział Karny z dnia kwietnia 2017r., w sposób ostateczny rozstrzygnęło o konstytucyjnych prawach i wolnościach, których stwierdzenia naruszenia domaga się Skarżący w niniejszej skardze. Od wydanego rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu, w tym wydatków z tytułu

wynagrodzenia obrońcy nie przysługiwał i nie przysługuje Skarżącemu żaden środek zaskarżenia.

W związku z powyższym, wniesienie skargi konstytucyjnej z zawartymi w niej wnioskami jest konieczne i w pełni uzasadnione.

Mają na uwadze przedstawioną argumentację Skarżący kwestionuje normy prawne zawarte ustawie z dnia 6.6.1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016.1749 z późniejszymi zmianami), uchwalone przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

Załączniki:

1.	pełnomocnictwo procesowe,		
1.	odpis skargi konstytucyjnej (x5),		
2.	wyrok Sądu Okręgowego w K	z dnia .11.2015r.,	,
3.	wyrok Sądu Apelacyjnego w S	z dnia .5.2016r.,	,
4.	postanowienie Sądu Okręgowego w K	z dnia .02.2017r.,	,
5.	postanowienie Sądu Apelacyjnego w S	z dnia .04.2017r.,	.

ADWOKAT

Krzysztof Wichor